

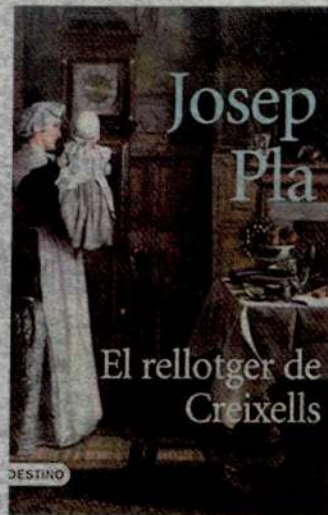
sejre 25/5/07

La tria d'Andreu Loncà

NEBULOSA

A certes alçades haurem de començar a admetre que tenim els escriptors que tenim, que tenim el país i la societat que tenim, no pas aquella que hem somiat en els nostres ideals juvenils. ¿Fins quan l'educació certament idealista que hem rebut ens contagiarà la manera de percebre i valorar el nostre món? He escrit això perquè la publicació d'*El rellotger de Creixells*, de Josep Pla, em retorna l'antiquíssim debat sobre quina mena de narrativa escriu Pla i com n'és de diferent a les novel·les que voldríem que hagués escrit. I també, en cert sentit, com n'és de diferent –un illot enorme al segle XX– a la resta. Una primera constatació sembla clara: la curiositat que Pla mostra davant de la narrativa és antiga i de pedra picada. Sap copsar

l'aroma d'una bona novel·la, però no sap soldre-la bé. A *El rellotger de Creixells* s'hi insinua un senyor personatge: una mena de bandoler silenciós, que duu una vida exemplar de portes enfora, que fins i tot pot jugar al tresillo amb els senyors, que és un reputat rellotger d'ofici i que, per la facilitat del seu ofici, entrava a les cases dels senyors, hi tafanejava i, amb una banda de criminals, hi robava i, si convenia, assassinava amb fredor elemental. Convindran amb mi que és tota una troballa novel·lesca que necessitava un escriptor ple de temps i d'energia. El Josep Pla que vorejava els vuitanta no la tenia, aquesta energia. No mostra el personatge: només el va cercant com si fos només un fantasma en un Empordà agitat ple de gent que calla, ple d'informants callats. Una mena de silenci profund que arriba fins al present. Hi ha escenes dignes de les novel·les negres més paoroses –cremar un home viu– i hi ha una mena de vaguetat i nebulosa vital que, de veres,

EL RELLOTGER DE CREIXELLS.
Autor: Josep Pla
Editorial: Destino
Pàgines: 106
Preu: 16,5 euros

sembla el gran assumpte de la novel·la. Per tant, tenim una obra sobre un bandoler; tenim un retaule de la vida de certs propietaris rurals que Pla coneixia i admirava. Tenim també tota una teoria política basada en l'ordre públic a les antípodes del maig del 68. Tot ho tenim servit en un centenar de planes que produeixen un efecte inesperat en el lector. La novel·la té multitud de defectes narratius. En cert sentit, és una novel·la de la impotència. I, tanmateix, l'argument presenta nuclis molt interessants. Un guionista brillant en podria treure un film paorós. El títol podria ser una frase del rellotger: "Els morts no parlen".